

צילום: טל רז

שונית בחיפה לא הוגדרה שמורה, וצבי הים הם שנפגעים

פעילי סביבה חוששים לגורל צבי הים החיים בשונית הסמוכה לחוף בת גלים בחיפה, לאחר שבשבועות האחרונים מתו שלושה צבים שהסתבכו ברשתות דייגים. הדרך היעילה ביותר למנוע את הפגיעה בצבים היא להכריז על היותה של השונית שמורת טבע, וכך יחול בה איסור דיג. עיריית חיפה הודיעה בעבר שהיא תומכת בכך ולאחרונה החלה רשות הטבע והגנים לפעול בעניין, אך מומחים ופעילי סביבה סבורים כי נדרשת פעולה דחופה יותר.

צפירי רינת, עמוד 8

בחוף בת גלים בחיפה אין איסור דיג, וצבי הים משלמים את המחיר בסבך רשתות הדייגים

השונית מאוכלסת בצבי הים לאורך כל השנה, ואף על פי כן היא אינה מוגדרת שמורה ימית. עד שזה יקרה, רשתות הדייגים יוסיפו לאיים עליהם

צבי הים בחוף בת גלים. לדברי פעילת סביבה, עד היום תועדו בשונית כ-30 צבי ים, רובם הם צבי ים ירוקים נדירים ביותר. צילום: טל רז

צפירי רינת

מכל מיני סוגים. "הבעיה העיקרית היא רשתות עמידה", מדגישה רז. "אלו רשתות שמגיעות לעומק של כמה מטרים ונפרסות לאורך מאות מטרים. עבור צבי הים זה כמו חומת מוות". מלבד זאת הדייגים משתמשים בסכיבת השונית גם בחכות ארוכות ובקיססים שעלולים לפצוע.

הדרך היעילה ביותר למנוע את הנוקשים היא להכריז שטח השונית הוא שמורת טבע. עיריית חיפה הודיעה לפעול כשנתיים לרשות הטבע והגנים שהיא תומכת בכך, ובעת האחרונה החלה הרשות בעריכת סקרים לגיבוש התוכנית. עם זאת מומחים ופעילי סביבה סבורים כי נדרשת פעולה דחופה יותר.

טל רז, פעילת סביבה: רשתות עמידה שנפרסות לאורך מאות מטרים הן כמו חומת מוות לצבי הים

"הכרזה על שמורת טבע היא מהלך שיכול לקחת שנים רבות. צריך לחשוב על פתרון כבר בטווח המיידי", אומר האקולוג ד"ר אמיר פרלברג. "צריך לפתוח בדיאלוג עם הדייגים ולשכנע אותם לפרוס את רשתות העמידה מחוץ לשטח השונית. גם לדייגים יש עניין בכך, כי הצבים גורמים נזקים לרשתות אחרי שהם מסתבכים בהן. אפשרות נוספת היא להציב אמצעי התרעה על הרשתות. אמצעים כאלה מופעלים במקומות אחרים בעולם ומאפשרים לצבים להבין שיש רשת מולם. נדרש סיוע כספי לדייגים לשם כך."

גם על אזור בת גלים. ממשרד החקלאות וביטחון המזון נמסר: "במסגרת הרפורמה בדיג הוגבלו הדייגים בפעילותם בזמן, במרחב ובציוד, בין היתר לטובת הגנה מיטבית על הדגה ועל ערכי טבע מוגנים דוגמת צבי הים. בזכות כך פחתה דרמטית הפגיעה בהם. באזור חיפה הוכרז זה לאחרונה שמורת טבע גדולה (אחת מהשתיים המוזכרות בכ"תבה, צ"ר) ובה חל איסור מוחלט על דיג. אין כל מניעה לקיים דיאלוג עם הדייגים באזור."

מרשות הטבע והגנים נמסר: "לחופי ישראל נפלטו מדי שנה כ-300 צבים מתים. מחציתם נפגעו משיטות דיג שונות וגם מפעילות ציודיים ימיים, פסולת ומפגעים. הרשות מקדמת הכרזה על שמורות טבע ימיות ומפעילות תוכנית שימור הכוללת הגנה על הביצים המוטלות, בית חור לים לטיפול בבעלי חיים שנפצעו, שימור גרעין רבייה ופעולות הסברה. דיג בספינות מכמורת הופסק בחופים הצפוניים. הרשות מקדמת בימים אלה הגנה

להגנת הטבע. "במקרה של בת גלים מדובר בדייגים בודדים, והנוק שהם גורמים עולה בהרבה על התועלת של דגים כמקור מזון. הרשתות פשוט לא צריכות להיות שם". לדבריו, בשנים האחרונות מוחל איסור דיג בעונת הרבייה בכל האזורים הימיים בישראל. ואולם איסור זה, שאורכו ממילא מתקצר לפעמים בגלל לחץ של הדייגים, אינו אפקטיבי בי עניין צבי הים שבבת גלים. זאת מכיוון שהם שוהים בשונית לאורך כל ימות השנה.

מדענים מאוניברסיטת אקסטר בבריטניה דיווחו השנה על ניסוי שנערך בקפריסין, ושבו הוצמדו נורות LED לרשתות דייגים ופלטו אור שצבי הים רגישים אליו. מתוך כך הצטמצם בכ-40% מספר הצבים שנלכדו ברשתות. "לשיטות דיג לא סלקטיביות, כמו רשתות עמידה, אין מקום באזורים רגישים. יש להוציא את הרשתות משם ולתת מעמד מוגן למקומות אלו", אומר אלון רוטשילד, ראש תחום המגוון הביולוגי בחברה